

emcdda.europa.eu

STRESZCZENIE — WYBRANE ZAGADNIENIE

Obserwowane w Europie tendencje w zakresie iniekcyjnego używania narkotyków

Europejskie Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii

Zakaz rozpowszechniania do: 24 czerwca 2010 r. godz. 00:00 czasu środkowoeuropejskiego

Wprowadzenie

Tematem niniejszego „Wybranego zagadnienia” jest aktualna sytuacja dotycząca zjawiska iniekcyjnego używania narkotyków w Europie. Raport koncentruje się na dwóch ogólnych kwestiach wiodących: Jak powszechne jest obecnie dożylne używanie narkotyków w Europie i jakie tendencje wiążą się z tym zjawiskiem? W jaki sposób kraje europejskie próbują zapobiegać używaniu narkotyków tą drogą lub je ograniczać, i jakie szkody są z nim związane?

W celu oszacowania rozpowszechniania zjawiska iniekcyjnego używania narkotyków w Europie oraz trendów z nim związanych analizowane są dane pochodzące z różnorodnych źródeł. Najnowsze z nich wskazują, że w większości krajów europejskich rozpowszechnienie tego sposobu używania narkotyków utrzymuje się na stałym poziomie lub wykazuje tendencję spadkową. Środki takie, jak leczenie substytucyjne oraz programy wymiany igieł i strzykawek, które mają na celu ograniczenie szkód powodowanych przez dożylne używanie narkotyków, są obecnie dostępne dla wielu potrzebujących.

Szacunkowe dane dotyczące rozpowszechnienia iniekcyjnego używania narkotyków

- Szacunkowe dane krajowe, dostępne dla 14 krajów, podają, że liczba iniekcyjnych użytkowników narkotyków waha się od mniej niż jednej do 15 osób przypadających na tysiąc osób w wieku od 15 do 64 lat; powyższe dane świadczą o znacznym zróżnicowaniu zjawiska rozpowszechnienia iniekcyjnego używania narkotyków w poszczególnych krajach.
- Dla dwunastu państw członkowskich UE, dla których dostępne są dane szacunkowe dotyczące zjawiska iniekcyjnego używania narkotyków, średnia ważona wynosi około 2,5 osoby używającej narkotyki w iniekcjach na tysiąc osób w wieku od 15 do 64 lat. Ekstrapolacja tych danych w odniesieniu do całej Unii Europejskiej to przedział od trzech czwartych do jednego miliona aktywnych iniekcyjnych użytkowników narkotyków.
- Pięć krajów dostarczyło dane umożliwiające ocenę trendów rozpowszechnienia zjawiska iniekcyjnego używania narkotyków w latach 2002–2007. Mimo, że w trzech z nich można zaobserwować tendencję spadkową, to jedynie w **Wielkiej Brytanii** zmiana ta była istotna statystycznie.

Osoby używające narkotyki podejmujące leczenie

- Dwadzieścia sześć krajów europejskich przekazało dane dotyczące osób używających narkotyki przyjętych w 2007 r. do ośrodków leczenia uzależnień. Dane te mogą nie być reprezentatywne dla całej poddawanej leczeniu populacji.
- Jedna trzecia (33 %) spośród wszystkich użytkowników narkotyków zgłoszonych do leczenia w 2007 r. raportowała iniekcję jako typowy sposób przyjęcia głównego narkotyku. Odsetki osób zazwyczaj używających narkotyki drogą iniekcji, jako narkotyku podstawowego, wahają się od poniżej 2 % w **Holandii** do 93 % na **Litwie**.
- Około jedna czwarta osób podejmujących leczenie raportuje iniekcyjne używanie narkotyku w przeszłości, ale nie obecnie. Można zatem stwierdzić, że około 60 % użytkowników narkotyków podejmujących leczenie obecnie używa narkotyki w iniekcjach lub używało je tą drogą w przeszłości.

PL — Zakaz rozpowszechniania do: 24 czerwca 2010 r. godz. 00:00 CET

- Iniekcyjne używanie narkotyków w Europie dotyczy głównie używania opioidów. Średnio 45 % zgłoszonych do systemu leczenia użytkowników przede wszystkim opioidów raportuje iniekcję jako typowy sposób używania tych substancji. 8 % osób używających przede wszystkim kokainę zazwyczaj przyjmuje ją dożylnie. W krajach, w których największą grupę użytkowników narkotyków stanowią osoby używające amfetaminę, od 41 % do 83 % osób używających przede wszystkim amfetaminę (**Finlandia, Szwecja**) lub metamfetaminę (**Czechy, Słowacja**) podaje iniekcję jako typowy sposób ich używania.
- W większości krajów w latach 2002–2007 wśród użytkowników opioidów, kokainy oraz amfetaminy, którzy po raz pierwszy podjęli leczenie, obniżył się udział osób wskazujących na iniekcyjne używanie głównego narkotyku.
- Dane dotyczące użytkowników narkotyków po raz pierwszy podejmujących leczenie w latach 2002–2007 świadczą o tendencji spadkowej zjawiska iniekcyjnego używania narkotyków przez osoby używające przede wszystkim kokainę oraz o stabilnej tendencji wśród używających amfetaminę.

Dożylnie używanie narkotyków w więzieniu

- W zależności od kraju, od 6 % do 38 % więźniów przyznaje, że przynajmniej raz używało narkotyki iniekcyjnie. Używanie narkotyków drogą iniekcji podczas pobytu w więzieniu zgłasza od 1 % do 31 % więźniów.

Dane dotyczące chorób zakaźnych

- W niektórych krajach badania osób używających narkotyki dożylnie, przeprowadzane pod kątem występowania chorób zakaźnych, ujawniają znaczną liczbę osób używających je tą drogą przez okres krótszy niż dwa lata, co świadczyłoby o wzrastającej liczbie nowych osób używających narkotyki, a w kilku krajach – o wysokim udziale osób w wieku poniżej 25 lat wśród używających narkotyki dożylnie.
- W państwach członkowskich UE liczba nowo zdiagnozowanych przypadków zakażenia wirusem HIV wśród iniekcyjnych użytkowników narkotyków utrzymuje się z reguły na stałym niskim poziomie lub wykazuje tendencję spadkową.
- W krajach sąsiadujących z Unią Europejską wzrastająca liczba zgłoszonych przypadków zakażenia wirusem HIV przypisywanych dożylnemu używaniu narkotyków świadczy o wysokim poziomie zakażeń tą drogą.

Tendencje w zakresie zgonów spowodowanych używaniem narkotyków w Europie

- Ponieważ liczne przypadki zgonów spowodowanych przedawkowaniem narkotyków wiążą się z dożylnym używaniem heroiny, dane dotyczące zgonów spowodowanych używaniem narkotyków mogą nasuwać wnioski dotyczące rozpowszechnienia iniekcyjnego ich używania i tendencji w tym zakresie.
- Dane za 2007 r. świadczą o stałej tendencji w odniesieniu do liczby zgonów spowodowanych używaniem narkotyków w pięciu spośród 18 państw członkowskich UE, ale także o tendencji wzrastającej obserwowanej w 13 z nich.
- W większości krajów profil wiekowy ofiar przedawkowania narkotyków wskazuje na ustabilizowanie lub nawet spadek liczby młodych osób używających heroinę. Nadal jednak dane z wielu krajów świadczą o stałym wzroście liczby młodych osób używających narkotyki, zwłaszcza używających heroinę drogą iniekcji.

Interwencje skierowane do iniekcyjnych użytkowników narkotyków

- W krajach europejskich odpowiedź na zjawisko iniekcyjnego używania narkotyków i jego konsekwencje koncentruje się na leczeniu odwykowym, w szczególności na leczeniu substytucyjnym, które jest najbardziej skutecznym sposobem ograniczenia tego zjawiska.
- Szacuje się, że w 2007 r. w Unii Europejskiej liczba osób poddanych leczeniu substytucyjnemu wynosiła 650 000, co stanowi około 40 % całkowitej liczby osób problemowo używających opioidy. W 2007 r. liczba osób poddanych leczeniu substytucyjnemu była ponad trzykrotnie wyższa niż w 1995 r.

PL — Zakaz rozpowszechniania do: 24 czerwca 2010 r. godz. 00:00 CET

- Dane pochodzące z dziesięciu krajów wskazują na duże wahania udziału osób problemowo używających opioidy, które mają dostęp do leczenia substytucyjnego: od 5 % na **Cyprze** do ponad 50 % w **Niemczech**.
- Programy wymiany igieł i strzykawek, które mają na celu ograniczenie zagrożenia występowania chorób zakaźnych wynikających z ich wspólnego używania, wprowadzono we wszystkich państwach członkowskich UE, w Chorwacji i w Norwegii; w większości tych krajów charakteryzują się one wysoką dostępnością.
- W latach 2003–2007 w 14 krajach, które dostarczyły tego rodzaju informacje, całkowita liczba rozprowadzanych strzykawek wzrosła o 33 %.
- Szacuje się, że na terytorium Unii Europejskiej w specjalistycznych punktach wydawania strzykawek na każdą osobę używającą narkotyki w iniekcjach rozprowadza się przeciętnie około 50 strzykawek rocznie; dane te nie obejmują sprzedaży w aptekach.